

“Eerst de vraag van de student, dan de studie en loopbaan”

Jobcoaching vanuit autisme bekeken

Margreet de Vries

Fontys Hogescholen startte in januari 2016 een pilot om jongeren met autisme intensief te begeleiden vanaf hun stage tot en met de beginperiode van hun eerste baan. Door deze begeleiding kunnen de jongeren deze kwetsbare periode beter overbruggen. Zij vallen minder snel uit en kunnen daardoor beter een baan vinden die bij hen past.

Het aantal studenten met autisme neemt toe. Doordat de studiedruk de afgelopen jaren groter is geworden, geven studenten met autisme ook vaker aan dat zij behoefte hebben aan extra begeleiding. Met de pilot 'Autismetalent benutten' speelt Fontys hierop in, samen met de gemeente Eindhoven en Autismepunt. Binnen de pilot begeleiden vier jobcoaches dertien studenten met autisme vanaf het moment dat ze stage gaan lopen tot en met het vinden en behouden van werk. Margreet de Vries sprak over de ervaringen in het eerste half jaar met jobcoach Nicole Ficheroux, coördinator van de pilot en zelf ook jobcoach, en met Beau Verhoeven, student bij Fontys en bezig met de laatste fase van haar Bachelor ICT & Education.

ledere persoon met autisme is anders, en autisme uit zich in iedere levensfase anders

Autisme en ADHD

Beau (22 jaar) kreeg haar diagnose toen zij 13 was en vastliep op het gymnasium. Na twee intelligentietesten kwam zij terecht bij het Radboudumc, waar ze naast de diagnose ADHD de diagnose autisme (Asperger) kreeg. "Ik ben, wie ik ben. Mijn autisme hoort hier ook bij. Het geeft mij een bevoorrechte positie om de wereld in een ander perspectief te zien. Dat ga ik niet verbergen, daar ben ik juist trots op. Een kwetsbaarheid vind ik het niet. Ik ben niet kwetsbaar, ik denk alleen op een andere manier. Kwetsbaarheid klinkt als iets dat ik niet kan. Terwijl ik ervan overtuigd ben, dat ik de wereld aan kan. Ik ben gewoon Beau. Voor mij werken dingen nu eenmaal anders dan voor andere mensen."

Over de pilot 'Autismetalent benutten'

De pilot 'Autismetalent benutten' is een initiatief van Nienke Meijer en Ad Vissers, bestuurders van Fontys, in samenwerking met de gemeente Eindhoven en Autismepunt. De student heeft gedurende het gehele programma één vaste

begeleider die de student ondersteunt. Allereerst op het gebied van school, stage en werk, maar er is daarnaast ook aandacht voor wat speelt op het gebied van bijvoorbeeld gezin en zorg. Het streven is dat na afloop van de pilot minimaal 50 procent van de deelnemers aan de pilot een baan heeft op hbo-niveau. De pilot startte in januari 2016. Op dit moment begeleiden vier jobcoaches, dertien studenten.

Iedereen is anders

"Ik ben bezig met een stage bij Philips Lighting, een supermooie stageplek! Het is natuurlijk wel bijzonder dat ik zo vroeg in mijn carrière al de kans krijg om bij dit bedrijf te werken. De multiculturele omgeving, waarin mensen met allerlei verschillende achtergronden samenwerken, spreekt mij erg aan. Ik kan hier, mede daardoor, ook open zijn over mijn autisme. Al mijn collega's zijn anders. De ene heeft een andere culturele achtergrond, bij mij is het mijn autisme."

"Philips was op zoek naar een manier waarop medewerkers gemakkelijker beschikbare leermaterialen kunnen vinden. Er worden bijvoorbeeld op jaarbasis ongelooflijk veel nieuwe lichtoplossingen bedacht. Om de vindbaarheid van informatie hierover te vergroten, heb ik een intern zoekstelsel ontwikkeld, waarmee collega's gemakkelijk en snel de juiste informatie kunnen vinden."

Beperking en ambitie

"Het aanbod van Fontys om extra begeleiding te krijgen van een jobcoach heb ik met beide handen aangegrepen. Ik heb nu eenmaal die beperking, maar ik heb ook ambitie en een drive. Het zou zonde zijn als die beperking mijn ambitie in de weg zou zitten. Op dit moment zit mijn autisme mij niet dwars. Maar ik weet ook dat het wel een beperking kan worden. Alleen al het feit dat ik dit vangnet heb en iemand aan kan spreken als ik het nodig heb, geeft mij de rust en de focus die ik nodig heb om mijn studie af te ronden. Het is gewoon prettig dat Nicole uit haarzelf contact met mij opneemt en vraagt hoe het gaat en dan met mij de planning doorneemt."

Ondersteuning vanaf het derde studiejaar

Nicole Ficheroux is coördinator van de pilot 'Autismetalent benutten' en is een van de vier jobcoaches die studenten met autisme begeleidt. "Het is noodzakelijk, maar toch ook wel bijzonder, dat we hiermee de kans krijgen om studenten al vanaf het derde jaar te ondersteunen bij het afstuderen. Meestal kan dat niet omdat er geen financiering voor is. De winst zit in het tijdige contact. Fontys zag dat studenten soms uitstellen om op stage te gaan. Zij rondden bijvoorbeeld steeds maar hun laatste vak niet af, omdat daarna de stage in zicht komt. De school is vaak een vertrouwde omgeving, bekend terrein waar ze moeilijk uitkomen. Dit komt omdat studenten met autisme bijvoorbeeld niet goed weten hoe ze dat aan moeten pakken. Vaak kunnen zij het niet overzien."

Vanuit autisme kijken

"Door deze pilot hebben we een opening om met deze studenten in gesprek te gaan. En verder te kijken dan alleen hun studie en stage. Fontys had geen zicht op de mensen met autisme binnen het onderwijs, het werd niet bijgehouden en niet in kaart gebracht, studenten gaven het niet altijd aan. Sinds drie jaar monitort Fontys het en komt autisme in beeld. Planningsproblemen, communicatieproblemen werden vaak geïsoleerd aangepakt. Nu we vanuit autisme zijn gaan kijken, kijken we integraal naar school, stage en werk, maar ook naar wat er speelt op het gebied van bijvoorbeeld gezin en zorg. De ondersteuningsvraag van de student staat centraal. Bij de ene student betekent dit heel intensief contact en coaching op de relatie met de stagebegeleider op

het werk. Bij de andere student, zoals Beau, is het een vangnet en proactief meedenken over de planning. Het is soms erg complex. Zeker voor studenten die pas tijdens hun studie voor het eerst vastlopen en dan pas een diagnose krijgen. Zij zitten eerst nog in een rouwproces. Iedere persoon met autisme is anders, en autisme uit zich in iedere levensfase anders. Er is daarom geen 'one size fits all'; ruimte voor maatwerk is hier de sleutel. En ook belangrijk, er zijn geen 'quick wins'. Deze pilot is het begin, maar de begeleiding stopt niet na het afronden van de pilot. Iemand kan vier jaar super functioneren, maar als er iets verandert in zijn omgeving dan kan een persoon met autisme daardoor volledig uitvallen. Dat is ook wat Beau aangeeft. Haar begeleiding is niet meer zo intensief, maar dat kan het wel worden als dat nodig is. Ook dat is maatwerk."

Begeleiding werkgever

"We begeleiden niet alleen de student. Ook de werkgever maakt een ontwikkeling door. Er heerst nog altijd een standaardbeeld van autisme. Het leren en durven kijken vanuit autisme is niet bij alle werkgevers vanzelfsprekend. Al is het nu wel beter bespreekbaar, er is nog veel terrein te winnen! Kennisachterstand over wat autisme is en vraagt, is eigenlijk de grootste belemmering. Het is geen onwil. Juist omdat we ook actief de werkgever betrekken, worden de stagecontacten duurzamer. We beginnen altijd bij de student, maar je ontkomt er niet aan ook te kijken vanuit het belang van de werkgever. Anders gaat het niet werken. Deze realiteit geven we ook mee aan de student. Het moet werkbaar blijven voor de werkgever." ■

Margreet de Vries

Margreet de Vries is Projectleider Communicatie bij het programma Vanuit autisme bekeken. Binnen dit programma werken mensen met en zonder autisme samen. Vanuit autisme bekeken initieert, stimuleert en begeleidt betekenisvolle veranderingen die ertoe bijdragen dat mensen met autisme volwaardig en met respect voor eigen grenzen kunnen deelnemen aan de samenleving.
www.vanuitautismebekeken.nl.

NOLOC LOOPBAANCONGRES

1 dag | 6 sprekers | 800 vakgenoten!

Thema: inzicht geeft uitzicht!

THEATER & CONGRES ORPHEUS | APELDOORN | **8 NOVEMBER** 2016

In gesprek met Hester Fiks, Congrescommissie

Het Loopbaancongres heeft een vernieuwde opzet. Wat is er dit jaar anders?

“We hebben ervoor gekozen om dit jaar nieuwe paden in te slaan. We kiezen hierbij voor een combinatie waarbij kennis delen en elkaar ontmoeten centraal staan. Hiermee willen we meer rust in de dag brengen en mensen de gelegenheid bieden om elkaar te ontmoeten. De dag is nu verdeeld in drie blokken van twee plenaire sprekers. Het eerste blok, van 10.30 tot 12.30 uur, is voor iedereen, daarna volgt de lunch. Tijdens het tweede blok, van 13.30 tot 15.00 uur, kunnen de deelnemers lezingen volgen, de exposanten bezoeken of met elkaar netwerken. Daarna is er een derde blok van 15.30 tot 18.15 uur met plenaire sprekers, gevolgd door een afsluitende borrel.

Wat maakt de sprekers dit jaar bijzonder?

“We hebben gekozen voor een grote diversiteit aan sprekers, van arbeidsmarktspecialist tot neuropsycholoog. Zij nemen ons mee in hoe je werkzoekenden en de arbeidsmarkt anno 2016 bij elkaar brengt, hoe we onze hersenen kunnen ontwikkelen door ons gedrag te veranderen en hoe je op een verrassende manier naar jezelf kunt kijken.”

André Kuipers is een van de sprekers. Wat is zijn link met het vakgebied?

“Het thema van dit jaar is ‘Inzicht geeft uitzicht’. Als je inzicht hebt in wat je kunt en wilt, dan geeft dat uitzicht op iets nieuws. André Kuipers heeft natuurlijk het mooiste uitzicht van ons allemaal gehad, toen hij vanaf een afstand naar de aarde kon kijken. Hij kan ons heel goed inspireren om niet het geijkte te blijven doen maar om uit je comfortzone te stappen en een andere richting op te gaan.”

Voor wie is het Loopbaancongres bedoeld?

“Voor iedereen die met loopbanen te maken heeft. We hebben het programma zo samengesteld dat het iedereen zal aanspreken, van beginnend tot senior loopbaanadviseur, HRM'ers en jobcoaches. Je hoort veel relevante informatie over actuele ontwikkelingen en doet nieuwe inspiratie op. We zijn er trots op dat we mooie sprekers hebben, goede exposanten en volop ruimte om te netwerken met 800 vakgenoten.”